

REDACTIONEEL

Toetsing euthanasie

Mr. W.R. Kastelein*

In de tweede evaluatie van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (Wtl) komen de onderzoekers tot de conclusie dat de Wtl in grote lijnen bijdraagt aan het vergroten van de zorgvuldigheid en transparantie van levensbeëindigend handelen door artsen.¹ Desalniettemin zijn er signalen dat de Wtl, en met name de Regionale Toetsingscommissies euthanasie (RTE's), onder vuur liggen.

Zo maakt Hendriks melding van 'de oncontroleerbare en niet-corrigeerbare positie van de RTE's', stelt hij dat het toetsingssysteem onvoldoende waarborgen biedt om te voldoen aan de op de overheid rustende onderzoeksplicht bij overlijdensgevallen op grond van artikel 2 EVRM en stelt hij dat demente en psychiatrische patiënten volgens de jurisprudentie van het EHRM geen aanspraak kunnen maken op een zelfgekozen dood.²

De tweede stelling, dat het EHRM euthanasie bij deze twee laatste groepen patiënten niet zou toestaan, is uit de jurisprudentie van het EHRM niet af te leiden. Sterker nog, de zaak Haas waarin het EHRM het recht op het zelfgekozen levenseinde onder de reikwijdte van artikel 8 EVRM bracht, betrof nu juist een psychiatrische patiënt.³

Hoe staat het met de andere stellingen? De RTE's moeten toetsen of de arts bij het toepassen van euthanasie aan de zorgvuldigheidseisen heeft voldaan. De zorgvuldigheidseisen waarover het bij de discussie over dementie en psychiatrie vooral gaat is het vrijwillig en weloverwogen verzoek. Dit weegt terecht zwaar. Alle vragen oproepende euthanasiemeldingen worden aan alle leden van de RTE's voorgelegd en bediscussieerd, alvorens tot een definitief oordeel wordt gekomen. Zo nodig worden deze ook nog in het voorzittersoverleg besproken. In het voorgeschreven halfjaarlijks voorzittersoverleg worden verder standaard een vertegenwoordiger van het College van procureurs-generaal en een vertegenwoordiger van de IGZ uitgenodigd (zie art. 13 Wtl) en het OM kan een RTE om informatie verzoeken, die de RTE in het kader van een opsporingsonderzoek verplicht is te geven (zie art. 10 lid 2 Wtl). De oordelen van de RTE's worden, mede naar aanleiding van een aanbeveling in het evaluatieonderzoek, geanonimiseerd gepubliceerd. Het OM heeft de mogelijkheid om in te grijpen; het kan immers geheel zelfstandig een opsporingsonderzoek starten en informatie vorderen. De stelling dat de Wtl niet aan het EVRM zou voldoen, gaat in dit licht bezien te ver.

* De auteur is onder meer vicevoorzitter van de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie Noord-Holland. Dit Redactioneel is op persoonlijke titel geschreven.

1 Tweede evaluatie wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding, Den Haag: ZonMw december 2012.

2 A.C. Hendriks, 'Recht op leven en recht op een zelfgekozen dood: een toetsing van de Nederlandse Euthanasiewet aan het EVRM', *NTM/NJCM-Bull.* 2014, p. 151-181.

3 EHRM 20 januari 2011, Haas/Zwitserland, *EHRC* 2011, 53; *NTM/NJCM-Bull.* 2011, p. 377; *GJ* 2011, 53.